

Retranchement I.105.

1. az du.nderz en stækfø.gel zi.n zinze baje
2. me vri.nt ez de blom: gøj gitn
3. tegōwo.rdeχ spm:zə nimr.ər - of : - nijā.nderz
az me maşm:
4. spatn izn zwa.r wærk
5. op da sXip kre.gnzə bəsXimæld bru.ot
6. de tmerman ε.d ē splfntər in zē vijer
7. de sXipər lækte zən li.pn a.f
8. m di fabrik ez neks tē zi:n
9. kum i.r me ki.nt | ki.nt.jē |
10. bō.s tapt ū.s fir pmtn bir | pī.r.nt.jis |
11. brnj ō.s twrə kilo. mōrē.in | mōrē.lēt.jis -
ki.ēzn - ki.ēsjes |
12. zē mejdər vyvn dri liter wm yt Xedru.ŋkn
13. i wilde me slu: be nē knipl
14. kē zøj kni.r gēzi.n
15. de vastnu.vnt wor ni fe.l me gēviert
16. ksm bli.ə danək ni mejaldər me.gēgō.n zin
17. kænket niXedu.n u.ər vrint
18. den di.n di oftō kŭ.mt
19. əj 'kōpəspmē - en spmənæt - de kōpējugər -
of : kōpəspindər
20. em pətē - baje - benowt (= *het warm hebben*)
- ē wē.jē - em padestu.l - en ə.gē - em py.t -
əj kapələ - of : ē vlnder (*jongeren*)
21. di vent - di de. i.l de wē.rlt fæXtn
22. ksal jē krō.lfəs Xē.vn | krō:ln |
23. əjəlāntufe.l o.wē sXē.pn əfbre:kn
24. ijei fā.n zē le.vənəkīr em be.tē gēkre.gn
25. ge. me twrē brie.r.jē stēn: - brie.r.jər - de brie.r.stē
26. da stā.mbe.lt stō.tē nimjr
27. di vī.nt ε.d ə le.vn əzn gru.ətn i.r
28. lysif.ər ez nijin dne.məl gēble.vn
29. de sXo.ljuŋərsi metē mīstər nər zi.ē gēwest
30. kān tōX ni kum: iər əfəklər zī
31. de birstn drŋkn gē.rn līzō:t
32. ikani Xōwerkn wāje (= *want hij heeft*) pin
i zøj ke.lē
33. ste.kt əkir ə stil in di be:zəm
34. ni.ə - me.tē ke.gəlş wo.rtər nimie gēspel.t
35. e. ken a twi kirnōje gēro.əpm
36. di pir ez ni ripe - dər zītnōX wītē pi.tn m
37. zē zī wæg nō tlā.nt
38. zē.tēm iest sēj gē.rlt ə.rpn əpbrijn
39. di zat u.ək nō.it fē.rē brijn
40. zez dnē.lt fan ər mē.lkwit
41. di vent mu sēm vro.r.wē bēsXē.rmn
42. m de sXē.lde zwæmn is Xəvōrlək
43. ijei fe. prō.ts umdati stērk is
44. wādder mutn dō.r dnē.lft fan ən - en jaldər
dnā.ndərñ æ.lt
45. elp nekīr da bē.d əplīX.tn (*Holl. schrapende X;*
cf. echter opm. bij zegsman n° 4)
46. ūnzē mætsələ.r esō dik əzn tunēXjē - of :
esōvε.t a(z)en slæke
47. zē sprijn um tē.rst um pris
48. de buōmkwi.əkər zal dēm bu.əm mmtn
49. du iest əkiε da rō.m tu.
50. t̄bēgmtē ly.n vō. de vru.gmæse - duōgmæse -
(*lof en vesper ombek. bij deze Protest. zegsl.*)
51. ē sprēijē - pyjədri - (y.t) sprie.in (*uitspreiden,*
bv. mest)
52. de soldō.tn ən ər ər əfXəsne:m | ē wy.f |
53. zē vō.dər e.tēm zēs jər nər sXo.l lō.r.tn gō.r.n .
54. kē.ənt em əfXərō.jən um zē lō.t ləjs - of : ləjs
- twō.tər tē gō.n
55. vō.lē vē.əzn zijir ni fe.
56. ə.rde pōtn zini fe. wē.ə(r)t
57. dno.vmpō.lē stōd mdn ε.r
58. mē.ərtē - est nōX tē kō.ut um tē katsəbā.ŋ
59. di kē.əsē gē.f Xū. liX.t (X, *als bij 45 supra; ook*
verder)
60. i trōk an tpe.ərtē stērt
61. vrugər jō.rn kwō.m: jaldər ir alē jō.rnō de
kē.rəmæse
62. de pō.tər zē.i dadŭ.nziərə vōlmō:kt is
63. jē za.X me wē mōje sprak ni tē.gn mē
64. de zwu.lywn gō.n tērX.kiərñ
65. gōje vandō.gē ni Xuy kō.ərtñ
66. e.tn zō.rk Xē.ərñ kō:s
67. zñ mō.tər is kapōt - i zrt fērstē.lt
68. tē.jē wē.rmə dāXəwist en tēz ē zŭ.ln ə.vnt
69. da ju.ŋətjē lu.əpt əp sēm blu.stē pu.ətn - of : -
vu:tn
70. dər ez em bōstē - m de kane
71. kso wiln datē pōst em bri:f brōXt
72. kē pm a. mēn ε:rtē
73. ikān: mē. gīm d̄wi.əsē mē.nsn uməgō.n
74. nō. 'kōfītit span:mē tpe.ərt m de ni.wē kārē -
of : - kārē | sXōftit |
75. kē.ən de kō.rs a van vō.ə de mīdāX
76. de zō.nē van de kō.nŋk ez y.rək soldō.t
Xəwist
77. wē.t:ri gīem pilēbo.gēmu.kər wōn:
78. di rō:zn en ləje dō.rns
79. kXəlo.r.əvn dr nēks fan
80. tkī.nt.jē waz du:ət irā.nzət kōndn du.əpn
81. zən u.əgen f.n znu.əgn lu.əpn
82. ər dōXtərtjē - iz mē. əmā.nt.jē nō. t̄bōş bru:mñ
gōn trē.kn
83. dər ez ē spō.rte van di lader
84. i zē.tē zē mŭ.nt o.pn ofti vērnuort wir
85. t̄fō.lf sōX nijā.nderş dāj gē.rld ē rikdum
86. Aldər mō.nŋt əz dru.əgē van den dāst
87. di wæg lu.əpt krōm - tēzn umwæg ləjstū. -
of : - ləjgzdu.
88. kuXt fu.ə de klien: en trumēltjē | en trōmēl |
89. de gēitēbōk ez du.ət əgū.n van: kōstē m tē
slīkēn
90. zē vē.fjē was kōrt əj gut
91. m de sXo. izd bēstē
92. ē sXātər mu Xū.t kā.n: mī?ē
93. zukt əkir nō mēn ur
94. kwe.t ni wər əfək əmu Xōn zukn
95. en vōXtēgē kē.rldər əs Xū:ət fo. t̄bir
96. kmōst əsēblutŋkn um klukər tu.rōn (= *te*
worden)
97. kmutn iuste.tn m de stal brijn
98. mēm bru.r wāş mu.X
99. de mē.r.l̄bu.r mō.kt ē gru.stē rū.ndē

100. də kə.rəmɛ.ɪk ɪz dɑn fɪ.n zyɪr - sty.ət ɛm dər me. try.X
 101. wə zo.r.wn di. pɑt kɔn: vɑ.ln - of : - dæmpm - m: y.rə
 102. ɪjɛs.əkɪr - səkɪr 1° v. e. persoon 2° v. e. werk
 103. i - of : di - kum no.ɪt ɛ mənɪt.lə.tə
 104. m ɪtɔ.ljə zi.ɪndər vɪrspy.gəndə bɛ.rgən
 105. dɑrɛfjɪ dər ɔp do.r.ŋ:
 106. tɛ bu.əm fɪ.nz ɛ stɪk fɑn dɛ brɑgə gəvu.ərɪn
 107. jə mud ɔns fɔ.lnəkɪ kɔm: kɔ:rn
 108. jɛs fɑn lɔ.vn gəkumə me. ɛŋ gu.jə bɔ.zə gɛ.r.ɪt
 109. di dɔ.r ɛs fɑ by.r.kənɔ.ut Xəm.u.kt
 110. ɛ gɛtro.r.də vrowə - of : gɛtro.r.t̥ wyf - mu kɔ.n:ɔ.jən
 111. kɛn ɪr gɔs Xəzɔ.ɪt mɔ twas Xɪŋ gu.j zɔ:t
 112. dɛ bi.rbro.r.wɛr zæXtɑt nɔX tɛ dɪr ɛz um tɛ bo.r.ŋ:
 113. bɑ.kɛ - ɪk bɑ?ən - jə, i bakt - wi.lɔdər - of : wɑ.lɔdər bɑ?ən - bakti - ɪk baktə - jə, i baktə - wɑ.lɔdər (- ɪ. -) bɑ?tn - wɑ.lɔdər ɛŋ gɛbɑ?ən
 114. bɪ: - ɪk bi: - jə bi.t - i bit - wɪ bɪ: - bɪ.n wɑ.lɔdər - ɪk bo.j - ɪk ɛŋ gɛbojɪn - bo.jɪ.n zɑ.lɔdər u.ək
 115. tɛz ɛ klɛ.mt.j-ə mɔ tɛz ɛ fi.nt.j-ə (j. *klɪnkt bijna* X)
 116. jə kɑn ɪr ɛ.jɛrs krɪgən ɔp dɛ mɔ.rɪt
 117. ɪɛ. Xəzɛ.ɪtɑtɪr umi zɑ dɪŋ?n - of : zɑtɪŋ?n - of : zɑlt dɪŋ?n
 118. dɛ me.ɪt zɛjɑtɪ gəlɪk ɔ.
 119. dər wɔ:rn vyf prɪzn
 120. ũndər di ɛ.ɪkɛbu.əm lɪgɪn dər vɛ.l ɛ.ɪkɛls
 121. twɔ.tɛr zɑ su.ə gɔŋ kɔ.kn - tkɔ:ktɑ.
 122. tu.ɪj ɪz nɔXrū. - tɛz nɔg mɔ pas Xəmɔ.ɪt
 123. (*mayonnaise bij zegsl. niet bekend*) - dɑ mɔ.?ənzɔ bɪ dɛ du.ɔrn vɑn: ɛ.ɪ
 124. dɑ buɔmpjɪ zɑltɔ. mujlɛkɔn: gru.jən
 125. dɛ pɑstər ɪ Xu.jə wɪ
 126. dɛ dɔɛ.ɪtsɛrɔ ɛn ũ.nz ɔ.uw yz afXɛbrɑ.ɪnt
 127. dɛ mɛ.r.ɪk spɔɛ.yt y.tn ɛ.ɪdər vɑn dɛ ku.
 128. dɛ kɔstər lyt | ɛŋ kryɔ - mv. krysn | (*kruis-processie onbek.*)
 129. dɛ tri.m: vɑn dɛ krywɔ.gən di bygə vɑn dɛ zu.rɪtɔ
 130. sɔmɛXtɛ mɪ.sn snytn ɑrt
 131. zɪ.ɛn ɛm bunt ɛm blɔ.w gɛɔlo.gɪn
 132. dɛ sɔ.r.us ɪslɑp
 133. dɛ sni.əw lɪXtɪkɔ
 134. tɛz ɑl nɪɔlɛ stɔɛ.yt Xɔlɛ.n dɑŋ jə gɛzɪ.n ɛ.
 135. nɪpu.ɛrt uɔ.r nuX - ɛn ɪɔlɛ nɪ.wɛ stɑt
 136. dū: - ɪk dū.ɪnt - jə, i dū.dɛt - wɛ - of : wɑ.lɔdər dū.ɪnt - jɔɛldər dū:ɪt - zɔɛldər dū.ɪnt - ɪk dɛ.r.ɛnɛt - jə, i dɛ.dɛt - wɔɛ.lɔdər dɛ.mt - jɔɛldər, zɔɛldər dɛ.mt - dɛ.ŋkɪŋdɑ - dɑtɪt mɔ dɛ. - dāzɛt mɔ dɛ.(I)
 137. du.ɔpm - ɛn du.ɔpkɪ.ɔt - of : du.ɔpkɪ.ɔt.j-ə - n du.ɔpbɛkn
 138. dɔsn - jə dɔst - ɪ dɔs.ndɛ - ɪjɛ.Xɛdɔsn
 139. bɪ.r:n: - ɪk bɪn: - jə, i bɪnt - wɑ.lɔdər bɪn: - jɑ.lɔdər bɪn: - zɑ.lɔdər bɪn: - bɪnti - bũ.ɪnti - kɛ. gɛbun:
 140. *Locale landmaten* : ɛ ru. - ɛŋ gɛmɛ.t (= 300 rui) ɛ ru. = 4 stappen = 3 m. 80
 141. *Waternamen* : tkɑnɔ:l ; dɛ vɛstɛ - dɛ wɔ.tɛr.gā.ŋk (*zijn sluo:tn*) verder ook : rɛ.jn = *kleine scheidingslootjes*.

De naam van de plaats in haar eigen dialect is tryzəmɪ.r.ɪnt

De inwoners heeten tryzəmɪ.r.ɪntnɔ.ɛrs

Hun bijnaam is mɛ.ɛsɛmbrɑ.ndɛrs ; zij noemen die van Kadzand : stupɛsXɪtɛrs, die van Aardenburg : pyjn, die van Sluis : kɔ.jɛspy.gɛrs

Aantal inwoners en voornaamste gezindten : Zie Kadzand, waarvan Retranchement een onderdeel uitmaakt.

Taaltoestand. Binnen Retranchement onderscheidt men : dɛ mɑ.rɪt = tarp, dɛ rɔsti (off. *Ter Hofstede*) - tslyɛ'vrɛr - trɛ.fjɛ - dnuksɑk - driuk.

Het dialect vertoont geen locale verschillen ; er wordt noch Fransch noch besch. Ndl. gesproken.

De bevolking bestaat hoofdzakelijk uit landbouwers en landbouwarbeiders. Enkele arbeiders werken te Sluis aan de steenovens.

Zegslieden. 1. A. J. de Hullu ; 12 j. ; geboren te Retr. ; scholier ; V. v. Kadzand ; M. v. Retr. ; heeft steeds hier verbleven en spreekt steeds dialect.

2. J. F. De Voldere, 11 j. ; hier geb. ; scholier ; V. en M. beiden van hier ; heeft steeds hier verbl. en dial. gesproken.

3. Jan Robijn ; 12 j. ; geb. te Kadzand maar van zijn 2^e j. af hier gewoond ; scholier. V. en M. zijn beiden van Retr. ; zegsman spreekt steeds zijn dialect.

4. J. Luteyn ; 45 j. ; hier geb. ; verbleef 5 j. in Holland. V. en M. van Zuidzande ; staat bekend als zuiver Retr. dialectspreker. Na opneming met de scholieren, werden met dezen zegsman een paar steekproeven gedaan ; zijn omzettingen kwamen met die van zegsl. 1-3 overeen ; alleen de X. werd door dezen zegsman niet als een Hollandsche schrapende X. uitgesproken (cf. n^r 45 e. a.) maar als een gewone X.